

Zielone oazy Wrocławia - przestrzeń miejska na zachodzie

1. Opis projektu

Projekt zakłada przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła na osiedlu Nowe Żerniki. W ramach zadania zasadzono by zróżnicowaną zieleń w stylu angielskiego ogrodu od wysokiej przez średnią oraz niską. Dobranie odpowiednich gatunków roślin wzmocniłoby retencję wody jednocześnie poprawiając odbiór otoczenia. W ramach zadania miałyby zostać zasadzone drzewa w liczbie około 40, 2 tysiące krzewów oraz około 20 tysięcy innych roślin. Jednocześnie utworzono by około 27 miejsc parkingowych poprawiających dostęp do lokali usługowych oraz zwiększając dostępność ogólnodostępnych miejsc na ulicach objętych strefą zamieszkania. W ramach projektu zbiornik retencyjny zostałby wykorzystany przekształcony w park kieszonkowy.

2. Uzasadnienie projektu

Wraz ze zmianami klimatu życie w mieście staje się coraz bardziej uciążliwe. Dodatkowe drzewa, krzewy oraz mniejsze rośliny mają poprawić odbiór otoczenia, dostarczyć upragniony cień oraz poprawić retencję wody. Jednocześnie nie chcemy dyskryminować kierowców i dostrzegamy problem z brakiem miejsc parkingowych obok lokali usługowych oraz legalnych miejsc parkingowych w obszarze objętym strefą zamieszkania. W ramach projektu chcemy pogodzić interesy pieszych, kierowców oraz stworzyć bezpieczną, przyjazną i komfortową przestrzeń.

3. Grupa beneficjentów projektu

Mieszkańcy Nowych Żernik, okoliczne osiedla na zachodzie Wrocławia oraz wszyscy odwiedzający osiedle w celach zawodowych, prywatnych czy rozrywkowych.

4. Szacunkowa liczba beneficjentów projektu

20 000 mieszkańców

5. Elementy projektu

- 40 drzew
- 5 000 krzewów
- 20 000 roślin niskich
- 4 ławki do siedzenia
- 2 kosze na śmieci
- 27 miejsc parkingowych

6. Rozszerzony opis projektu

Zgłoszony projekt zakłada przeciwdziałanie efektowi miejskich wysp ciepła poprzez wprowadzenie dużej ilości zieleni do otoczenia dostosowując obecną infrastrukturę. Podążany efekt końcowy powinien przypominać ogród typu angielskiego, gdzie poprzez zróżnicowaną roślinność osiąga się efekt zielonej ściany, a poszczególne rośliny rosną w harmonii i całość tworzy wielopoziomową kompozycję. Rośliny średnie oraz niskie po możliwie krótkim czasie powinny zacieniać glebę czym zmniejszą efekt parowania oraz obniżą temperaturę otoczenie niwelując efekt miejskiej wyspy ciepła. W ramach projektu uwzględniono również utworzenie 27 miejsc parkingowych na ulicach Tawryczewskiego i Lauterbacha oraz na Alei Architektów. Argumentem przemawiającym za utworzeniem ogólnodostępnych legalnych miejsc jest potrzeba zapewnienia miejsc parkingowych dla lokali usługowych usytuowanych na ulicy Lauterbacha oraz Alei Architektów oraz utworzenie legalnych miejsc postojowych na ulicy Tawryczewskiego. Ważnym elementem projektu jest zagospodarowanie zbiornika pożarowego znajdującego się na ulicy Tawryczewskiego. Biorąc pod uwagę potencjał hydrologiczny oraz charakter tego miejsca zbiornik mógłby stać się parkiem kieszonkowym o nietuzinkowej faunie i florze. Projekt ma nie dyskryminować żadnej grupy społecznej, a jednocześnie rozwiązać kompleksowo problemy społeczne, które narosły w trakcie korzystania z zastanej infrastruktury. Jednym z tych problemów jest brak miejsc parkingowych w wymienionych obszarach osiedla. Jednocześnie stworzenie zielonych obszarów bez utworzenia miejsc parkingowych będzie prowadzić do zagrabienia w przyszłości wolnych przestrzeni przez samochody oraz powolne niszczenie części wspólnych w tym zieleni. Będzie miało to negatywny skutek pod względem bezpieczeństwa oraz będzie prowadzić do podziału społeczeństwa. Bodźcem do zgłoszenia projektu był remont placu Nowy Targ we Wrocławiu, który jest dowodem, że w kompleksowy sposób można wprowadzić zróżnicowaną zieleń miejską i walczyć z efektem wysp ciepła oraz poprawić retencję wody. Podobny efekt chcielibyśmy osiągnąć na Nowych Żernikach, jednocześnie w kompromisowy sposób spełnić potrzeby kilku grup społecznych zamieszkujących osiedle oraz ich gości.

7. Opis poszczególnych obszarów projektu

Choć założenia dla każdej z ulic są podobne można wyróżnić kilka obszarów, które różnią się skalą i proponowanymi rozwiązaniami.

Obszar 1 - Ulica Lauterbacha od Barskich do Frydeckiego

Na ulicy Lauterbacha występuje ulica dwukierunkowa na której obowiązuje strefa zamieszkania. Po obu stronach ulicy przylegają chodniki oraz pasy zieleni o szerokości około 3 metrów od budynków. Mają tu miejsce 3 lokale usługowe: żłobek, przedszkole, biuro projektowe. W okresie wiosenno-letnim występuje tu intensywny problem wyspy ciepła spowodowany brakiem zróżnicowanej zieleni, którą w zdecydowanym procencie stanowi trawnik. Ten niestety jest w okresie lata przeważnie wyschnięty. Rozwiązaniem dla tego obszaru jest wprowadzenie ruchu jednokierunkowego, który przebiegałby w kierunku od ulicy Barskich do ulicy Frydeckiego. Zachodnia jezdnia zostałaby odbrukowana, a w ziemi zostały by zasadzone drzewa, krzewy i rośliny niskie. Dodatkowo wyznaczone zostałyby dwa podwójne miejsca parkingowe obsługujące wspomniane lokale. Za powstaniem miejsc przemawia fakt, że placówki wychowawcze obecne w lokalach przy tej ulicy generują duży ruch. Ze względu na brak miejsc kierowcy parkują na jezdni co stwarza zagrożenie, a wyegzekwowanie przepisów jest trudne z powodu krótkiego postoju i ograniczonych zasobów straży miejskiej. Na

Rysunku 1 (poniżej) zaproponowałem rozwiązanie, które w mojej ocenie jest zdrowym kompromisem pomiędzy wprowadzeniem zieleni do otoczenia, a umożliwieniem kierowcom komfortowego, ale przede wszystkim bezpiecznego odwiezienia/odebrania dzieci do/z placówek wychowawczych. Biorąc pod uwagę, że większość mieszkańców ulicy jest częścią wspólnoty mieszkaniowej Inspiracja (budynek po wschodniej stronie ulicy) zostawienie jezdni wschodniej uważam za optymalne rozwiązanie. Pomiedzy chodnikami, a budynkami występują pasy o około 3 metrach szerokości, które zostałyby wykorzystane na posadzenie zróżnicowanej zieleni. W tych obszarach warto byłoby wykorzystać drzewa przed budynkiem B (Lauterbacha 8) oraz krzewy kwitnące nieprzekraczające 4 metrów wysokości (do linii okien) przed budynkami A (Lauterbacha 16) i C (Lauterbacha 6). Wielkość miejsc postojowych w rozmiarze zgodnym w standardzie projektowania miejsc postojowych. Nawierzchnia miejsc parkingowych możliwie czynna biologicznie w postaci geokraty z wypełnieniem z zieleni, kruszywa lub wariacje płyt ażurowych. Zastosowanie donic jako form pod nasadzenia roślinności jest nierekomendowane, chyba że miałyby to być stałe konstrukcje betonowe bez dna mające bezpośrednią styczność z glebą.

Na Rysunku 1 zaznaczono kolorem czerwonym miejsca parkingowe. Kolorem zielonym z wypełnieniem planowane obszary nasadzeń z odbrukowaniem obszaru jezdni. Na zielono bez wypełnienia obszary nasadzeń na obecnych trawnikach. Na żółto zaznaczono obszar zagospodarowany przez wspólnotę mieszkaniową, nie wymagający interwencji. Pomarańczowe strzałki wskazują kierunek ruchu na ulicy przekształconej w jednokierunkową.



Rysunek 1 Grafika Google maps/ street view przedstawiająca obszar 1



Rysunek 2 Zakres zmian dla obszaru 1.

Obszar 2 - Ulica Lauterbacha od Frydeckiego do Tawryczewskiego

Na tym odcinku występuje jeden lokal usługowy bez dostępu do ogólnodostępnego, legalnego miejsca postojowego. Dodatkowo do ulicy przylega działka budowlana, przeznaczona pod zabudowę w formie kooperatywy. W przypadku realizacji budynku oznacza to powstanie przynajmniej jednego dodatkowego lokalu usługowego, który będzie borykał się z problemem parkowania. Na tym niewielkim odcinku ulicy projekt zakłada utworzenie dwóch miejsc parkingowych, równoległych do jezdni. Szeroki chodnik na wysokości Lauterbacha 18 zostałby zwężony kosztem zieleni oraz miejsc parkingowych. Rekomendowana nawierzchnia miejsc parkingowych to geokrata lub płyty ażurowe. Rekomendowane jest nasadzenia dorodnych drzew oraz krzewów uzupełnione roślinnością niską. W przypadku wydania pozwolenia na budowę budynku kooperatywy mieszkaniowej, rekomenduje się wskazanie wytycznych inwestorowi, w jaki sposób powinien zaadaptować przestrzeń od frontu budynku w celu poprawy retencji wody oraz przeciwdziałania efektowi wyspy ciepła i dostosowania się do charakteru otoczenia.

Na rysunku nr 4 kolorem zielonym z wypełnieniem zaznaczono obszar zieleni wymagający odbrukowania chodnika. Kolorem czerwonym zaznaczono miejsca parkingowe.



Rysunek 3 Grafika Google maps/ street view przedstawiająca obszar 2



Rysunek 4 Zakres zmian dla obszaru 2

Obszar 3 - Zbiornik przeciwpożarowy na Tawryczewskiego

Obiekt hydrologiczny o mniejszej skali niż ten na ulicy Berga/Poelziga, ale zasobny w wodę oraz roślinność typową dla takich obiektów. Obiekt stał się w ostatnim czasie miejscem parkowania okolicznych mieszkańców, przez co jego odbiór uległ znacznemu pogorszeniu. Zbiornik jest idealnym obszarem do utworzenia parku kieszonkowego, który wzbogacony o większą ilość zieleni stałby się największym w tym rejonie osiedla punktem walki z efektem wysp ciepła. Zbiornik porośnięty jest roślinnością trzcinową, ale wymagane jest wprowadzenie na obwodzie obiektu zieleni w postaci drzew oraz krzewów, które poprawiłyby jeszcze bardziej retencję wody oraz ogólny odbiór otoczenia. Zaplanowana roślinność powinna być typowa dla obszarów wodnych. Zachodnia część zbiornika nie będzie dostępna dla pieszego poprzez wprowadzenie gęstej kompozycji roślin wysokich i średnich mających na celu stworzenia efektu zielonej ściany. Ulice Lauterbacha oraz Tawryczewskiego nie dysponują legalnymi miejscami parkingowymi i jest to widoczne poprzez samochody zaparkowane na okolicznych trawnikach i ulicach. Prowadzi to do destrukcji przestrzeni miejskiej i wprowadza niebezpieczeństwo w trakcie pokonywania drogi na przystanek tramwajowo-autobusowy na ul Kosmonautów (przystanek Al. Architektów). Rozwiązaniem problemu ma być wyznaczenie około 13 miejsc parkingowych na obwodzie zbiornika, otoczonych zielenią wysoką, średnią oraz niską. Rekomendowana nawierzchnia to geokrata lub płyta ażurowa, która ma pomóc w procesie retencji wody. Prace wymagałyby przeniesienia chodnika bliżej zbiornika wodnego i ustawienie ławek oraz koszy na śmieci. Nowy układ chodnika przybliży pieszych do zieleni i daje większe bezpieczeństwo poprzez odsunięcie ciągu od ruchu kołowego.



Rysunek 5 Grafika Google maps/ street view przedstawiająca obszar 3

Na grafice poniżej przedstawiono koncepcje zagospodarowania obszaru 3, opisywanego w projekcie jako zbiornik przeciwpożarowy przy ulicy Tawryczewskiego. Kolorem zielonym zaznaczono obszary planowanej roślinności. Na czerwono miejsca parkingowe. Natomiast na żółto przykładowy przebieg przeniesionego chodnika, który aktualnie przylega do ulic Tawryczewskiego oraz Lauterbacha. Kolorem fioletowym zaznaczono zjazd techniczny do zbiornika, który powinien zostać drożny.

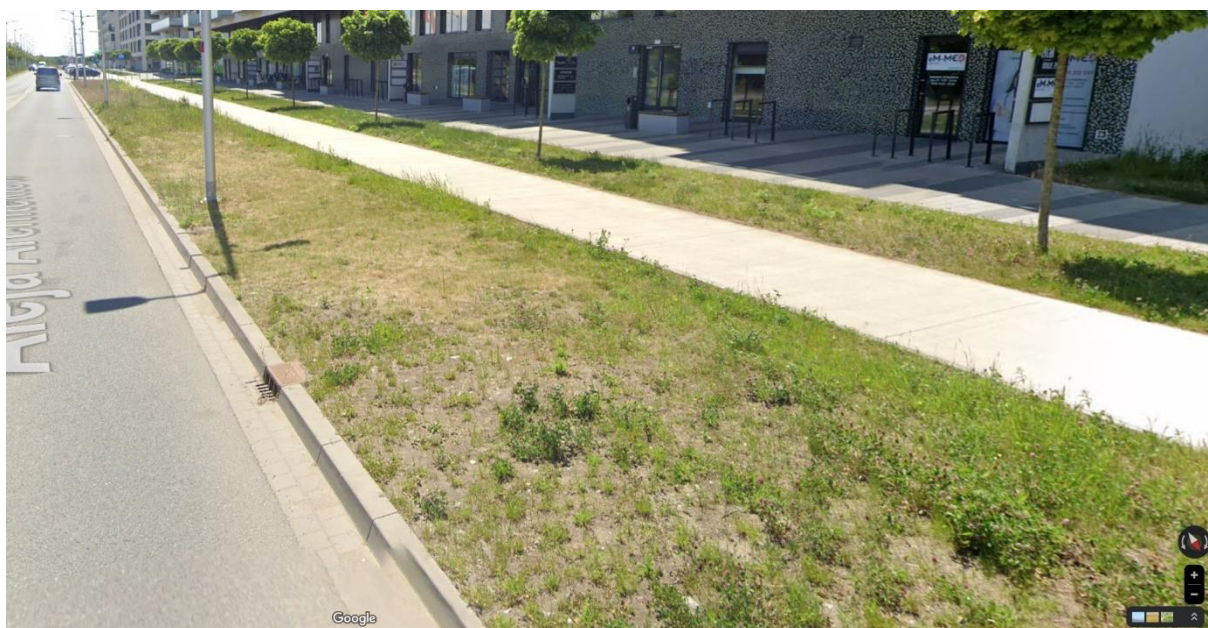


Rysunek 6 Zakres zmian dla obszaru 3

Obszar 4 - Aleja Architektów od Kosmonautów do Frydeckiego

Aleja Architektów to główna arteria wjazdowa na osiedle. Na około 100 metrowym odcinku jest to droga o dwóch pasach w każdym kierunku. Po stronie zachodniej ulicy jest pas zieleni o szerokości około 5 metrów, następnie ścieżka rowerowa, dalej około 3 metrowy pas zieleni oraz chodnik przylegający do budynku Atal II. Pomimo, iż jest to główna arteria osiedla to z perspektywy obecnych tam roślin oprócz kilkunastu zasadzonych drzew oferuje jedynie trawnik, który w okresie wiosenno-letnim często staje się zaniedbaną wysuszoną przestrzenią. Projekt zakłada zasadzenie kolejnych kilkunastu drzew oraz wprowadzenie zróżnicowanej, wielopoziomowej, pod względem wysokości, roślinności. Jako główny ciąg pieszy prowadzący na osiedle przestrzeń powinna pełnić funkcję zielonego deptaka, który z przyjemnością będzie codziennie pokonywany przez mieszkańców. Przy Alei Architektów na odcinku od Kosmonautów do Frydeckiego znajduje się kilkanaście lokali usługowych, które nie dysponują dostępnymi miejscami parkingowymi. Jest to niewątpliwie problem zarówno dla klientów jak i samych usługodawców. Biorąc pod uwagę, że za około 2 lata zostanie ukończona inwestycja Kosmos firmy Marvipol problem się jeszcze pogłębi. Dlatego proponuję

utworzenie po stronie zachodniej ulicy 4 podwójnych miejsc parkingowych, równoległych do jezdni. Miejsca w mojej ocenie powinny być większe od standardowych o 1 metr dłuższe i 50 cm szersze i otoczone bujną zielenią. Pomysł utworzenia większych miejsc ma na celu uproszenie i skrócenie manewru parkowania, co zniweluje efekt blokowania ulicy. Dodatkowo od każdego podwójnego miejsca parkingowego powinna prowadzić około metrowa na szerokość ścieżka mineralna tworząca połączenie z chodnikiem i niwelująca proces niszczenia roślinności przez korzystających z parkingu. Utworzenie miejsc ma dodatkowo poprawić bezpieczeństwo kierowców, rowerzystów oraz pieszych którzy doświadczają łamania przepisów. Proceder ten jest wbrew pozorom dosyć częsty i występuje głównie, gdy lokal jest w trakcie remontu lub odbywa się dostawa towarów przez kurierów czy firmy dostarczające artykuły spożywcze.



Rysunek 7 Grafika Google maps/ street view przedstawiająca obszar 4

Grafika załączona poniżej przedstawia koncepcję organizacji obszaru 4. Na zielono zaznaczono obszary planowanej zieleni. Na czerwono planowane miejsca parkingowe. Na żółto ścieżki mineralne prowadzące z każdego podwójnego miejsca postojowego do chodnika przylegającego do bloku.



Rysunek 8 Zakres zmian dla obszaru 4

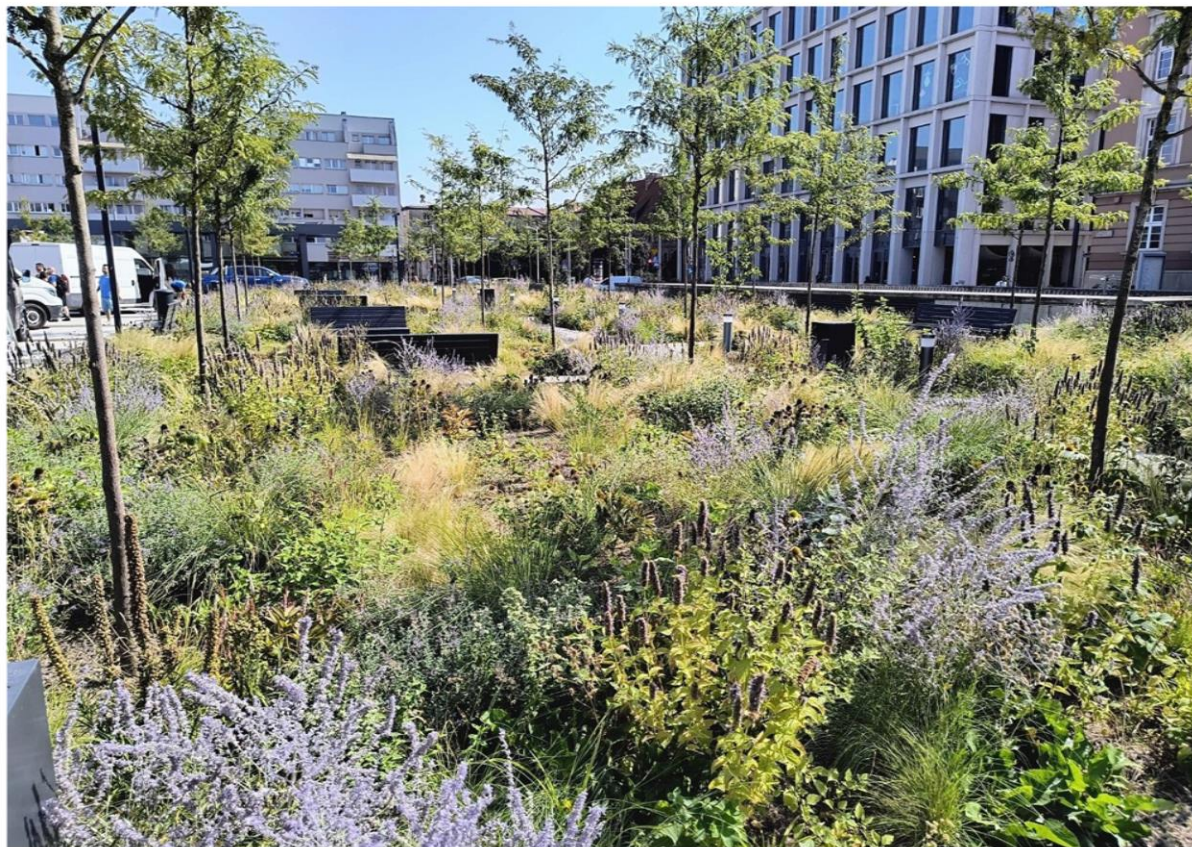
Obszar 5 – Pozostały obszar osiedla

Omówione obszary wymagają zmian budowlanych w postaci zdjęcia bruku, utworzenia miejsc parkingowych, czy przeniesienie chodnika. Dlatego zostały opisane w sposób bardziej kompleksowy z argumentacją oraz zaproponowanymi rozwiązaniami. Pod obszar 5 można zaliczyć resztę nieopisanych dotychczas obszarów osiedla. Na pozostałych ulicach zakłada się głównie wprowadzenie wielopoziomowej, zróżnicowanej zieleni w miejscach trawników. Jedynie ulica Barskich może być trudna do określenia z perspektywy zakresu zmian ze względu na toczącą się zmianę organizacji ruchu na tej ulicy. Na końcu dokumentu załączone są zmodyfikowane widoki z map Google z przestrzeniami zaznaczonymi na czerwono, które powinny zostać zazielenione w sposób analogiczny do wcześniej opisanych przestrzeni (Rysunek 9, Rysunek 10, Rysunek 11).

Inspiracje i załączniki

Poniżej załączam kilka grafik, które były inspiracją do zgłoszenia projektu. Przede wszystkim są to zdjęcia ze strony Gazety Wrocławskiej dotyczące realizacji zadania przebudowy placu Nowy Targ. Efekt miasta-ogrodu uzyskanych podczas tej inwestycji jest dobrym przykładem jak można przestrzeń publiczną wykorzystać w celu poprawy retencji wody oraz przeciwdziałania miejskim wyspom ciepła. Wielopoziomowa roślinność od drzew po krzewy, kończąc na trawach i kwiatach poprawia odbiór otoczenia, tworząc je przyjaznym i zadbanym. Realizacja tego przedsięwzięcia jest dowodem, że bariery infrastrukturalne, które wydawały się nie do pokonania są możliwe do obejścia. Taki efekt chcielibyśmy uzyskać wprowadzając zróżnicowaną zieleni w każdy możliwe miejsce na osiedlu.

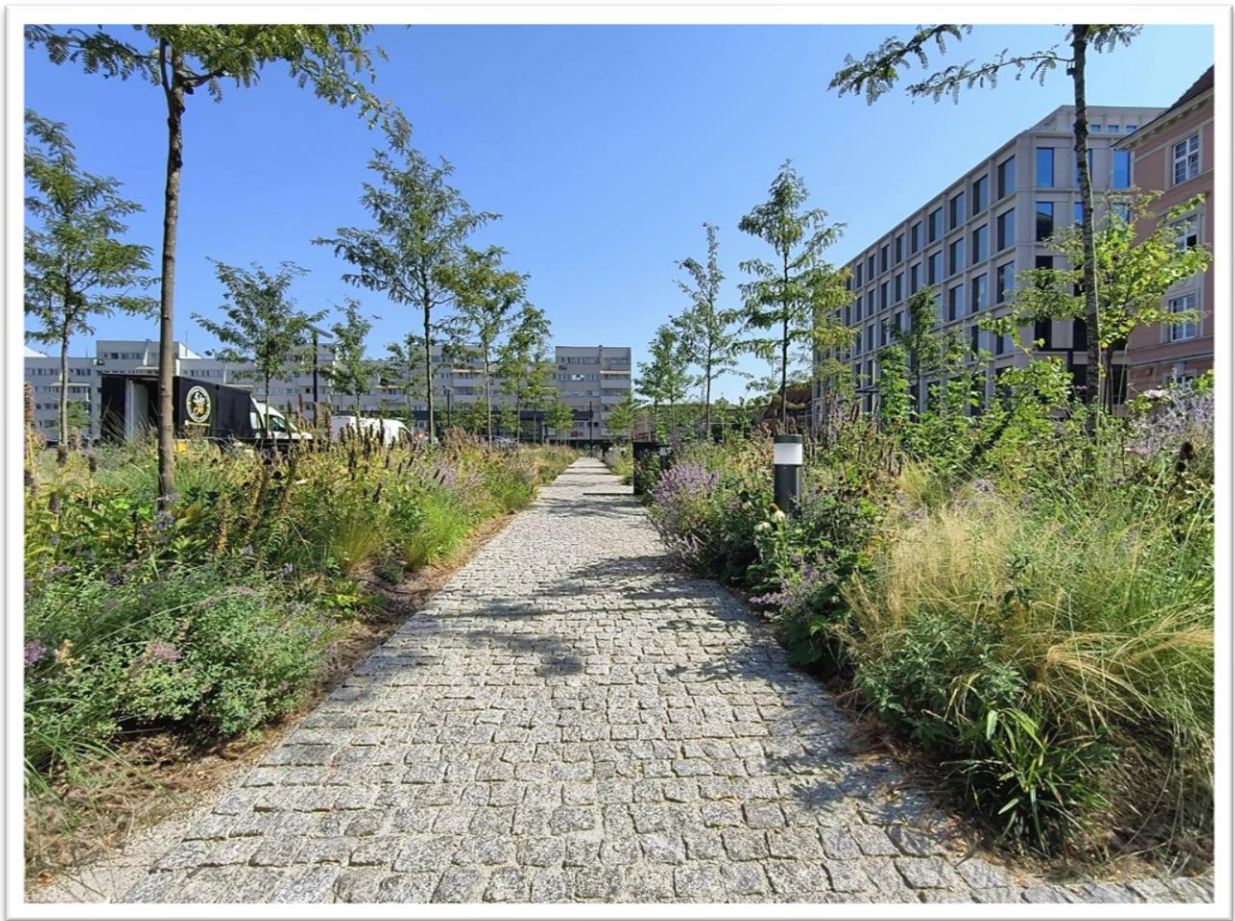




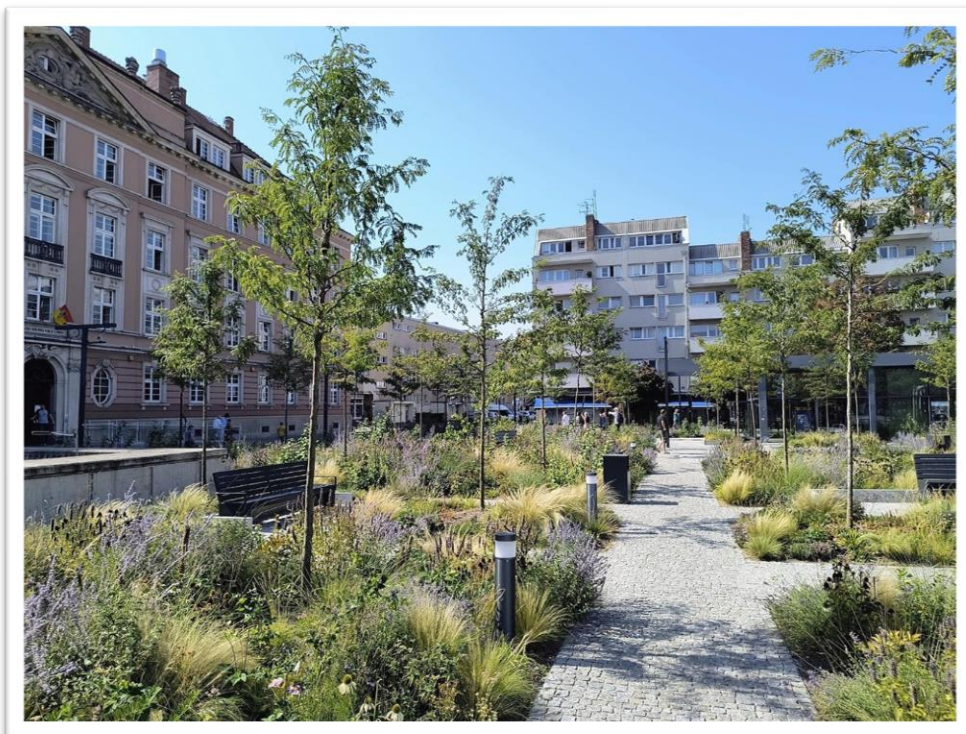
źródło: gazetawroclawska.pl (fot. Konrad Bałajewicz / Polska Press)



źródło: gazetawroclawska.pl (fot. Konrad Bałajewicz / Polska Press)



źródło: gazetawroclawska.pl (fot. Konrad Bałajewicz / Polska Press)



źródło: gazetawroclawska.pl (fot. Konrad Bałajewicz / Polska Press)



źródło: gazetawroclawska.pl (fot. Konrad Bałajewicz / Polska Press)

Kolejną inspiracją jest wielopoziomowa, zróżnicowana roślinność dostępna w alejkach pomiędzy budynkami wspólnoty mieszkaniowej Inspiracja, mieszcząca się przy ulicy Lauterbacha na osiedlu Nowe Żerniki. Kompozycja roślinna stworzona została poprzez wprowadzenie drzew, krzewów, traw, kwiatów. Wykorzystano również rośliny zimozielone, które w trakcie zimnych pór roku nadal cieszą oko intensywną zielenią.

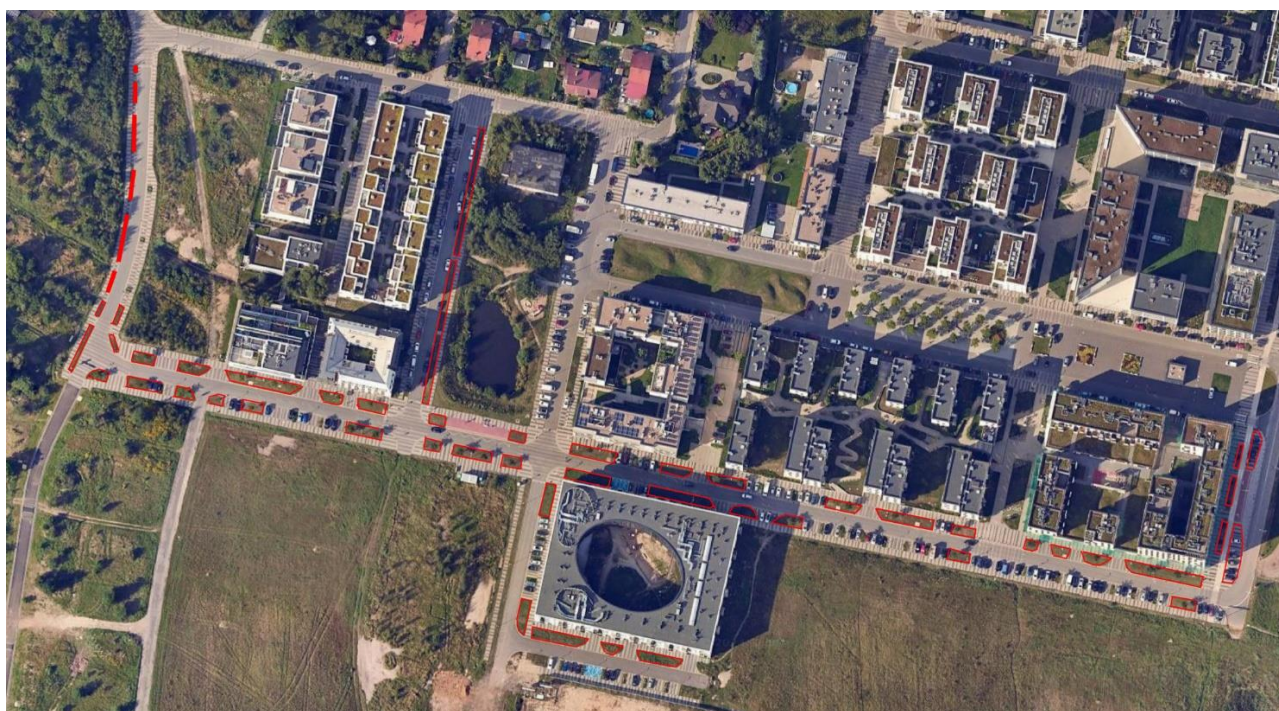


źródło: zdjęcie własne



źródło: <https://polska-org.pl/8834731,foto.html?idEntity=6679309>

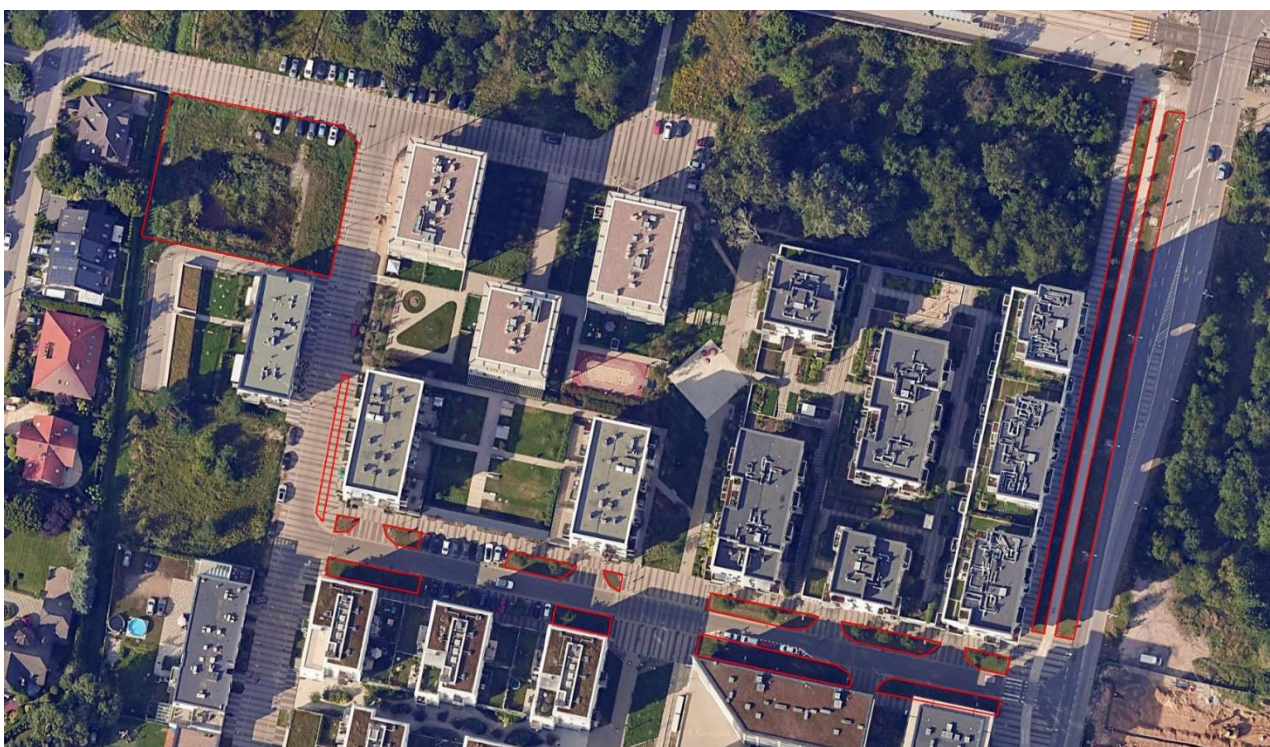
Pełen zakres wprowadzenia zieleni na osiedlu zwizualizowany w postaci naniesionych obszarów na widok satelitarny map Google.



Rysunek 9



Rysunek 10



Rysunek 11

Grafiki wygenerowane przez ChatGPT. Pomimo że nie odzwierciedlają dokładnie proporcji i układów ulic, stanowią one pewną wizualną formę przedstawienia koncepcji.



Pełne źródło zdjęć Placu Nowy Targ:

<https://gazetawroclawska.pl/udany-eksperyment-na-pl-nowy-targ-we-wroclawiu-rosliny-nie-daly-sie-zabic-upalom-zobaczcie-zdjecia/ar/c1-18791017>